

STANISŁAW KNOPKIEWICZ

POWSTANIEC WIELKOPOLSKI

BIURO UPAMIĘTNIANIA WALK I MĘCZEŃSTWA INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ POSZUKUJE, BADA, EWIDENCJONUJE I OTACZA OPIEKĄ GROBY WETERANÓW WALK O WOLNOŚĆ I NIEPODLEGŁOŚĆ POLSKI.

W ROKU 2022 OBUWIM IPN W GDAŃSKU PLANUJE ZLECENIE I SFINANSOWANIE PRZEPROWADZENIA REMONTU NAGROBKA STANISŁAWA KNOPKIEWICZA.

JEŻELI ZNASZ MIEJSCA, W KTÓRYCH SPOCZYWAJĄ NASI BOHATEROWIE – WYPEŁNIJ WNIOSEK ZE STRONY WWW.IPN.GOV.PL I PRZEŚLIJ DO WŁAŚCIWEGO ODDZIAŁU INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ.

STANISŁAW KNOPKIEWICZ

Stanisław Knopkiewicz urodził się 16 października 1895 r. w Winnej Górze, w pow. średzkim. Jego rodzicami byli Tomasz i Jadwiga z domu Błaszak. Ociec był rolnikiem. W latach 1902 – 1910 Stanisław Knopkiewicz uczęszczał do szkoły powszechnej w Winnej Górze. Dzieciństwo i młodość spędził pod zaborem pruskim, gdzie Niemcy wcielali w życie politykę bezwzględnej germanizacji. Zakazane było nauczanie w języku polskim, co spowodowało, iż w wielu szkołach na terenie zaboru pruskiego dochodziło do strajków dzieci i młodzieży. Jednym ze strajkujących był Stanisław Knopkiewicz, który od najmłodszych lat przejawiał silne uczucia patriotyczne i podejmował działania, aby podkreślać swoją polskość. Mimo tego, iż niejednokrotnie był za to prześladowany, zaraz po ukończeniu szkoły zaangażował się w działalność polskich organizacji. Był członkiem Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej oraz Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Organizacje te miały w ówczesnym czasie za zadanie m.in. podtrzymywanie i rozwijanie świadomości narodowej oraz budowanie postaw obywatelskich. Po wybuchu I wojny światowej został przymusowo wcielony do wojska pruskiego. Służąc w obcej armii nie zaprzestał podkreślania swojej polskości, za co był wielokrotnie karany i szykanowany. Korzystając z zamętu, który miał miejsce w armii pruskiej w listopadzie 1918 r. zdezerterował i powrócił w rodzinne strony.

Na początku 1919 r. jako ochotnik wstąpił w szeregi powstańców wielkopolskich. Otrzymał przydział do 1 Kompanii Batalionu Średzkiego. Baon Średzki został sformowany w Środzie Wielkopolskiej na początku stycznia 1919 r. W jego skład weszły 4 kompanie. 1 Kompania liczyła 216 ludzi i walczyła na najważniejszym froncie – pn., w łuku rzeki Noteci. Stanisław Knopkiewicz walczył w obronie Kcyni, Szubina i Rynarzewa oraz w potyczkach pod Nakłem, Chodzieżą, Rawiczem, Czarnkowem i Krotoszynem. Po utworzeniu 6 marca 1919 r. 2. Dywizji Strzelców Wielkopolskich baon średzki został przemianowany na III batalion i wszedł w skład 8 pułku tej dywizji, zwany 8 Pułkiem Strzelców Wielkopolskich. Po włączeniu Armii Wielkopolskiej w struktury Wojska Polskiego 8 pułk został przemianowany na 62 pułk piechoty i walczył w wojnie polsko-bolszewickiej, m.in. w walkach o Berdyczów. W czasie służby wojskowej Stanisława Knopkiewicza awansowano kolejno do stopnia st. szeregowego, kaprała i plutonowego. 13 maja 1921 r. został bezterminowo urlopowany z wojska.

Po opuszczeniu szeregów Armii Polskiej Stanisław Knopkiewicz rozpoczął pracę w placówce Straży Granicznej na granicy Polski i Wolnego Miasta Gdańska. W 1923 r. zamieszkał w Kartuzach, porzucił służbę w Straży Granicznej i podjął pracę w biurze Elektrowni wodnej „Rutki” jako urzędnik. W latach 1926-1939 pracował w Starostwie Powiatowym na stanowisku kierownika działu rachuby. W Kartuzach był znanym działaczem społecznym i politycznym. Na tym też gruncie organizował zebrania, akademie z okazji świąt państwowych, a ponadto przygotowywał i wygłaszał referaty. Działal w Związku Powstańców i Wojaków, gdzie pełnił funkcję sekretarza, a następnie prezesa Związku na Okręg Kaszubski. Ponadto nadal pełnił służbę, tym razem tajną, w Wojsku Polskim. Był mężem zaufania oficera instrukcyjnego placówki wywiadowczej w Kartuzach.

W czasie okupacji niemieckiej został wywłaszczony z rodzinnego domu i wraz z rodziną przeniósł się do Sulęcyna. W krótkim czasie został zadenuncjowany jako polski działacz patriotyczny. W konsekwencji 11 listopada 1940 r. został aresztowany przez gestapo i osadzony w KL Stutthof. Mimo gehenny, jaką przeszedł w obozie, nie ustawał w niesieniu pomocy potrzebującym. Zatrudniony w tamtejszym szpitalu pełnił funkcję pisarza odpowiedzialnego za dokumentację i stan osobowy więźniów. Korzystając z przepustki umożliwiającej mu swobodne poruszanie się po terenie obozu pośredniczył w przemycaniu lekarstw oraz witamin z magazynu rzeczy odbieranych więźniom, dostarczał im także żywność z obozowej kuchni i nielegalną korespondencję. Razem z innymi więźniami KL Stutthof ewakuowano go z obozu w Marszu Śmierci.

W kwietniu 1945 r. wrócił do rodziny, odzyskał dom i ponownie zamieszkał w Kartuzach. W 1949 r. przeniósł się do Gdańska, gdzie pracował w elektrowni „Ołowianka”. Stanisław Knopkiewicz zmarł w 1974 r. Został pochowany na Cmentarzu Srebrzysko.

Za patriotyczną i bohaterską postawę Stanisław Knopkiewicz otrzymał Odznakę Pamiątkową Wojsk Wielkopolskich oraz Odznakę Pamiątkową Frontu Pomorskiego.

Związek Powstańców i Wojaków. Przemarsz ulicami miasta. Na zdjęciu Plac Św. Brunona. Stanisław Knopkiewicz w środku pierwszej trójki.

Zdjęcia pochodzą z zasobu Muzeum Kaszubskiego w Kartuzach

Grupa urzędników Starostwa Powiatowego w Kartuzach, przy wejściu do budynku. Stanisław Knopkiewicz stoi pierwszy w drugim rzędzie od prawej (w ciemnym garniturze)